

Sygn. akt II AKz 716/19

POSTANOWIENIE

Dnia 13 sierpnia 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: S.S.A. Robert Kirejew

Protokolant: Iwona Olszówka

po rozpoznaniu w sprawie **M. D.**

podejrzanego o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 3 pkt 2 k.k. i in.

zażalenia wniesionego przez obrońcę podejrzanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 24 lipca 2019 roku, sygn. akt XVI Kp 471/19

w przedmiocie przedłużenia czasu trwania aresztu tymczasowego

na podstawie art. 437 § 1 i § 2 k.p.k.

postanawia

1) na zasadzie art. 105 § 1 k.p.k. sprostować oczywistą omyłkę pisarską zawartą w uzasadnieniu postanowienia (strona druga, wers czternasty) w ten sposób, że w miejsce błędnie wpisanego imienia i nazwiska podejrzanego, tj. (...), wpisać prawidłowo (...);

2) w pozostałym zakresie zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 lipca 2019 r., sygn. akt XVI Kp 471/19, Sąd Okręgowy w Katowicach przedłużył tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec podejrzanego M. D. postanowieniem Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 8 lutego 2019 r., sygn. akt II Kp 42/19, do dnia 30 października 2019 r. do godziny 9:20.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł obrońca podejrzanego, zarzucając obrazę przepisów postępowania, tj.: art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 § 1 k.p.k., art. 249 § 1 w zw. z art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 249a § 1 k.p.k., art. 251 § 3 k.p.k., 257 k.p.k. oraz obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 5 § 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 roku, ratyfikowanej przez Polskę dnia 19 stycznia 1993 r.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, ewentualnie o jego zmianę i zastosowanie wobec podejrzanego środka zapobiegawczego o charakterze nieizolacyjnym w postaci dozoru policji oraz poręczenia majątkowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Chociaż nie można odmówić słuszności niektórym argumentom podniesionym w zażaleniu, zaskarżone postanowienie należało utrzymać w mocy.

Na kanwie niniejszej sprawy dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego jest nadal uzasadnione, a to z uwagi na okoliczność, iż aktualne pozostają zarówno ogólna, jak i szczególne przesłanki stosowania tego środka zapobiegawczego w odniesieniu do pierwszego z zarzucanych podejrzanemu czynów.

Odnosząc się do przesłanki ogólnej stosowania środków zapobiegawczych sąd odwoławczy uznaje, że nie można stwierdzić, aby zgromadzony w sprawie materiał dowodowy z dużym prawdopodobieństwem, o jakim mowa w art. 249 § 1 k.p.k., wskazywał na popełnienie przez podejrzanego drugiego z zarzucanych mu czynów, tj. zbrodni usiłowania zgwałcenia osoby poniżej 15 roku życia. Nie można pomijać faktu, że pokrzywdzona nie rozpoznała z pewnością osoby podejrzanego podczas okazania osób przez tzw. lustro weneckie podając, że jest on jedynie podobny do sprawcy i jednocześnie nie rozpoznając jego głosu, a także opisując, że sprawca ubrany był w kurtkę z charakterystycznym wzorem, której nie znaleziono u podejrzanego. Brak jest też pewności co do daty popełnienia tego czynu, a uzyskane dotychczas historie logowań do stacji bazowych telefonów komórkowych podejrzanego i pokrzywdzonej nie przyniosły stanowczych rezultatów dowodowych. Jednocześnie sposób działania sprawcy w tym przypadku odbiega od aktywności prezentowanej przez podejrzanego, wykazanej stanowczymi rozpoznaniem przez małoletnich, polegającej na wabieniu podstępem do swojego samochodu małoletnich dziewczynek. Z tych przyczyn okoliczności dotyczące drugiego z zarzucanych czynów nie mogą stanowić, w ocenie sądu odwoławczego, podstaw do stosowania i przedłużania tymczasowego aresztowania w tym przypadku.

Odmienne rzecz się przedstawia w odniesieniu do pierwszego z zarzucanych M. D. przestępstw. Zebrane dowody, w tym rozpoznanie jego wizerunku ze zdjęcia przez pokrzywdzoną oraz inne dziewczynki wabione w ten sam sposób do samochodu podejrzanego, wskazują na duże prawdopodobieństwo popełnienia zarzucanego czynu. Pewne wątpliwości budzić może przyjmowana na obecnym etapie kwalifikacja prawna zarzucanego zachowania, a zwłaszcza możliwość uznania, że położenie ręki na kolanie pokrzywdzonej stanowiło „inną czynność seksualną” w rozumieniu art. 200 § 1 k.k. Niemniej jednak słusznie sądy odwoławcze rozpoznające zażalenia na poprzednie postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania podejrzanego wskazywały na specyficzny kontekst sytuacyjny tego czynu, podjętego przez ponad pięćdziesięcioletniego mężczyznę w stosunku do dziesięcioletniej dziewczynki po podstępny zwabieniu jej do swojego samochodu z przyciemnionymi szybami i zamknięciu drzwi auta, co pozwala rozważać takie zachowanie jako wyczerpujące znamiona występku z art. 200 § 1 k.k. i art. 211 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., przy czym ostatecznej oceny prawnej tego czynu dokonywać będą sądy rozpoznające merytorycznie sprawę podejrzanego w przedmiocie jego odpowiedzialności karnej.

W związku z tym aktualna pozostaje przesłanka szczególna stosowania środka zapobiegawczego z art. 258 § 2 k.p.k., bowiem podejrzanemu zarzuca się popełnienie przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. zagrożonego karą spełniającą kryterium, o którym mowa w powołanym przepisie. Mając natomiast na względzie okoliczności podmiotowo-przedmiotowe niniejszej sprawy, takie jak wysoki stopień społecznej szkodliwości zarzucanego podejrzanemu działania, uzasadniona jest teza, iż w przypadku potwierdzenia sprawstwa i winy podejrzanego przed sądem, w pełni realne jest wymierzenie mu surowej kary pozbawienia wolności, co z kolei rodzi domniemanie, że mógłby on podejmować działania mające na celu zakłócanie toku postępowania.

Ta zaś okoliczność wiąże się z wystąpieniem przesłanki z art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., ocenianej przez pryzmat zarzucanego czynu oraz zebranego w sprawie materiału dowodowego, z którego m. in. wynika, że podejrzanym miał obserwować małoletnią M. K. i namawiać ją do zanegowania (wyparcia) zaistnienia zdarzenia z dnia 24 stycznia 2019 r. Ponadto, w sprawie nie przesłuchano jeszcze wszystkich świadków, zaś dotychczasowy materiał dowodowy w znacznej mierze sprowadza się do osobowych źródeł dowodowych.

Nie należy tracić z pola widzenia, że funkcją środka zapobiegawczego jest zabezpieczenie prawidłowego toku całego postępowania, w związku z czym, wskazywanie przez obrońcę podejrzanego, iż czynności postępowania przygotowawczego są już na takim etapie, że nie zachodzi obawa oddziaływania podejrzanego na tok postępowania, nie znajduje potwierdzenia. Należy podkreślić, że środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania ma na celu zabezpieczenie postępowania przed próbami jego zakłócania, a nie być reakcją na tego rodzaju działania.

Na aprobatę zasługuje także stanowisko Sądu Okręgowego odnośnie do aktualności przesłanki szczególnej stosowania tymczasowego aresztowania z art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. Podejrzany posiada dwa miejsca zamieszkania, w tym na terenie Słowacji, wobec czego nie można wykluczyć obawy ucieczki i ukrywania się przez niego w tym kraju. Nadto, jak wynika z akt, podejrzany w sprawie o sygnaturze akt VII K 963/18 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Chorzowie poszukiwany był listem gończym, a w konsekwencji zastosowano względem niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 14 dni od daty zatrzymania z uwagi na ukrywanie się przed organami ścigania. Powyższe ustalenia dają wyraźny asumpt do uznania w tej części słuszności zaskarżonej decyzji procesowej Sądu Okręgowego, a prawidłowości zastosowania tejsze przesłanki w niniejszej sprawie nie umniejsza późniejsze oddanie się M. D. do dyspozycji organów ścigania.

W oparciu o powyższe okoliczności, sąd odwoławczy uznał, że w tej sprawie nie można przyjąć, iż doszło do naruszenia dyrektywy proporcjonalności środków zapobiegawczych z art. 257 k.p.k. Środki wolnościowe ze swej istoty są bowiem znacznie mniej efektywne i nie są w stanie wyeliminować wymienionych wyżej obaw. Środek w postaci tymczasowego aresztowania nie jest zatem stosowany nadmiernie i nie przestał spełniać swej funkcji zabezpieczającej postępowanie.

Kontrola zaskarżonego postanowienia nie daje również podstaw do potwierdzenia słuszności zarzutu obrońcy, jakoby miało dojść do naruszenia art. 251 § 3 k.p.k., bowiem sąd I instancji w uzasadnieniu przedstawił wyczerpująco zarówno dowody świadczące o popełnieniu przestępstwa przez podejrzanego, jak i wykazał okoliczności, które potwierdzają istnienie zagrożeń dla prawidłowego toku postępowania. W kontekście powyższego sąd odwoławczy nie znajduje na kanwie niniejszej sprawy także podstaw do uznania trafności zarzutu obrazy przepisu art. 5 § 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Należy przy tym stwierdzić, że jak wskazuje się w orzecznictwie, nie jest sprzeczne z Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności stosowanie tymczasowego aresztowania wyłącznie z powodu zagrożenia surową karą bądź dla zapobieżenia ponownemu popełnieniu przestępstwa albo uniemożliwienia ucieczki po dokonaniu przestępstwa (vide: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 sierpnia 2002 roku, sygn. akt II AKz 340/02).

W odniesieniu natomiast do zarzutu obrazy art. 249a § 1 k.p.k. należy skonstatować, że skarżący nie wyjaśnił i nie uzasadnił dokładnie okoliczności, które mogłyby potwierdzać to twierdzenie. Na uwagę zasługuje, że z treści formularza zamówienia na akta do czytelnicy z dnia 23 lipca 2019 r. (k. 16) wynika, iż w przededniu posiedzenia w przedmiocie przedłużenia tymczasowego aresztowania miał obrońca możliwość zapoznania się z aktami sprawy, a nadto w dniu posiedzenia 24 lipca 2019 r. - jak wynika z protokołu posiedzenia - nie sygnalizował, aby dowody przemawiające za zasadnością przedłużenia wobec podejrzanego tymczasowego aresztowania nie były mu znane, czy też że uniemożliwiono mu wglądu w te dowody. Wręcz przeciwnie, obrońca podejrzanego - adw. T. G. - odniósł się do wniosku prokuratora w sposób rzeczowy, wobec czego trudno mówić w tym kontekście o naruszeniu prawa do obrony podejrzanego, jak sugeruje skarżący. Tym samym zarzut obrońcy w tej mierze nie zasługuje na uwzględnienie.

Jednocześnie należy przyznać, że w uzasadnieniu skarżonego postanowienia zaistniała oczywista omyłka pisarska polegająca na błędnym wpisaniu imienia i nazwiska innej osoby zamiast podejrzanego. Zgodnie z art. 105 § 1 k.p.k. korekta omyłki – z uwagi na jej oczywisty charakter - dopuszczalna jest w trybie jej sprostowania, albowiem nie miała ona żadnego wpływu na treść wydanego orzeczenia. Bezsprzecznie bowiem z treści rzeczowego akapitu uzasadnienia, tj. wskazywanych dowodów, w tym zeznań świadków wymienionych imiennie wynika, iż okoliczności w nim wskazane dotyczą podejrzanego M. D.. W związku z tym, należało podjąć z urzędu rozstrzygnięcie w tym zakresie.

Z tych wszystkich powodów, a nadto nie dzieląc zarzutów obrońcy, jak też nie znajdując podstaw, dla których w myśl przepisu art. 259 k.p.k. należałoby od tymczasowego aresztowania odstąpić, postanowiono o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia.